

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH
KATEDRA SZTUKI OPERACYJNEJ I TAKTYKI

Egz. nr .1

ZAŁOŻENIE
DO PRZEPROWADZENIA STUDIUM OPERACYJNEGO
GÓRNOŚLĄSKIEGO I MAŁOPOLSKIEGO REJONU OPERACYJNEGO

Mapa 1:250 000
(NM-34-4,5,6,7,8,9)

Mapa 1:100 000
(M-34-49-50, 51-52, 53-54, 55-56, 57-58)
(M-34-63-64, 65-66, 67-68, 69-70)
(M-34-73-74, 75-76, 77-78, 79-80)
(M-34-81-82, 85-86, 87-88, 89-90)
(M-34-91-92, 93-94, 99-100)
(M-34-101-102, 1103-104, 105-106)

WARSZAWA

67927

1. Założenie do przeprowadzenia studium operacyjnego górnośląskiego i małopolskiego rejonu operacyjnego.....	3
2. Założenia organizacyjne do oceny obszarów odpowiedzialności.....	4
3. Wytyczne do przeprowadzenia studium terenowego dla Grupy Operacyjnej "Galicja".....	5
4. Wytyczne do przeprowadzenia studium terenowego dla zgrupowania "Beskidy".....	6
5. Wytyczne do przeprowadzenia studium terenowego dla zgrupowania "Bieszczady".....	6
6. Wytyczne do przeprowadzenia studium terenowego dla odwodu grupy operacyjnej "Galicja".....	7
6. Założenie (położenie związków taktycznych i oddziałów "Karpalii").....	8
8. Problemy do rozpatrzenia (z punktu widzenia przeciwnika) podczas studium terenowego pod kątem prowadzenia działań zaczepnych.....	9
9. Problemy do rozpatrzenia (z punktu widzenia wojsk własnych) podczas studium terenowego pod kątem prowadzenia działań opóźniających.....	9
10. Problemy do rozpatrzenia (z punktu widzenia przeciwnika) podczas studium terenowego pod kątem prowadzenia działań zaczepnych.....	10
11. Problemy do rozpatrzenia (z punktu widzenia wojsk własnych) podczas studium terenowego pod kątem prowadzenia działań opóźniających.....	11
12. Zadania (grupowe) do opracowania wniosków z podróży studyjnej.....	12
12.1. Geograficzna ocena górnośląskiego (małopolskiego) rejonu operacyjnego.....	12
12.2. Studium operacyjne terenu działań opóźniających zgrupowania "Beskidy".....	12
12.3. Studium operacyjne terenu działań opóźniających zgrupowania "Bieszczady".....	13
12.4. Studium operacyjne terenu działań opóźniających zgrupowania odwodowego Grupy Operacyjnej "Galicja".....	13
12.5. Studium operacyjne obszaru odpowiedzialności Grupy Operacyjnej "Galicja".....	14
13. Zadania indywidualne do opracowania wniosków z podróży studyjnej.....	14
13.1. Wybrane zagadnienia prowadzenia działań wojennych w górnośląskim i małopolskim rejonie operacyjnym.....	14
13.2. Wybrane przykłady prowadzenia działań zbrojnych w górnośląskim i małopolskim rejonie operacyjnym.....	15
13.3. Wybrane zagadnienia geograficznej oceny górnośląskiego i małopolskiego rejonu operacyjnego.....	17
14. Cel i zadania studium operacyjnego.....	18

1. ZAŁOŻENIE DO PRZEPROWADZENIA STUDIUM OPERACYJNEGO GÓRNOŚLĄSKIEGO I MAŁOPOLSKIEGO REJONU OPERACYJNEGO

Sytuacja ogólna

W ramach doskonalenia planu obrony Rzeczypospolitej Polskiej - dowódcy 2 Korpusu Zmechanizowanego i Śląskiego Okręgu Wojskowego otrzymali zadanie przeprowadzenia studium operacyjnego w Górnośląskim i Małopolskim Rejonie Operacyjnym.

Z oceny sytuacji politycznej ostatnich miesięcy (dojście do władzy w Karpacji przedstawicieli partii o proweniencji nacjonalistycznej i roszczeniowej) wynika, że południowa część Centralnego i Południowo - Wschodni Obszar Strategiczny, ze względu na położenie, mogą stać się głównym obszarem potencjalnego zagrożenia. Dokonując jego oceny należy uwzględnić ogólne założenia:

- ⌘ wybuch konfliktu w warunkach zaskoczenia;
- ⌘ wielowariantowość początkowego okresu wojny ze względu na liczbę zaangażowanych państw;
- ⌘ duże prawdopodobieństwo pogwałcenia nienaruszalności terytorialnej państw nie biorących udziału w konflikcie;
- ⌘ obszar ten należy dalej postrzegać jako obszar bezpieczny, graniczący z państwem przyjaźniwym;
- ⌘ Południowo - Wschodni i część południową Centralnego Obszaru Strategicznego należy postrzegać jako ewentualny obszar prowadzenia działań opóźniających.

Dowódca Śląskiego Okręgu Wojskowego i Dowódca 2 Korpusu Zmechanizowanego otrzymali zadanie: **sporządzenia oceny możliwości obronnych Górnośląskiego i Małopolskiego Rejonu Operacyjnego w początkowym okresie wojny, w aspekcie prowadzenia działań opóźniających.**

Zadania szczegółowe:

1. Studium terenowe w wyznaczonym rejonie operacyjnym przeprowadzić
do 06.09.2002r.
2. Ocenę rejonu operacyjnego prowadzić w aspekcie działań opóźniających, wg działów:
 - warunki społeczno-polityczne (ze szczególnym uwzględnieniem mniejszości narodowych);
 - warunki fizyczno-geograficzne;
 - warunki ekonomiczne;
 - operacyjne przygotowanie rejonu;
 - siły zbrojne potencjalnego przeciwnika.

3. We wnioskach wskazać:

- uwarunkowania społeczno-polityczne obszaru na, którym mogą być prowadzone działania opóźniające;
- prawdopodobne kierunki działania potencjalnego przeciwnika oraz ocenę ich pojemności;
- dogodne rubieże do prowadzenia działań opóźniających oraz potrzeby do ich przygotowania;
- prawdopodobny czas prowadzenia działań opóźniających ze względu na potencjał obronny ocenianego rejonu;
- potrzeby w zakresie operacyjnego przygotowania terenu;
- potrzeby w zakresie ochrony obiektów przemysłowych, infrastruktury społecznej i ludności.

2. ZAŁOŻENIA ORGANIZACYJNE DO OCENY OBSZARÓW ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Za sporządzenie oceny możliwości prowadzenia działań w Górnośląskim i Małopolskim Rejonie Operacyjnym odpowiedzialnym czynię Dowódcę 2 Korpusu Zmechanizowanego.
2. Operacyjne studium terenu prowadzić w zintegrowanych grupach operacyjnych złożonych z przedstawicieli wojsk operacyjnych, obrony terytorialnej oraz przedstawicieli terenowych organów administracji państwowej.
3. Do oceny możliwości prowadzenia działań opóźniających przyjąć potencjał obronny ocenianych rejonów (zarówno militarny, jak i niemilitarny).
4. Określić kierunki i rubieże prowadzenia działań opóźniających.
5. Określić ostateczną rubież opóźniania w wyznaczonych rejonach operacyjnych.
6. Określić potrzeby w zakresie operacyjnego przygotowania terenu do prowadzenia działań opóźniających.

Dane dodatkowe:

1. Dowódca 2 KZ do przeprowadzenia studium terenowego (i jednoczesnego przedstawienia możliwości prowadzenia działań opóźniających) wydzielił z korpusu **Grupę Operacyjną "Galicja"**, której dowódcą wyznaczył szefa sztabu korpusu (przydzielił jednocześnie do sztabu GO oficerów ze sztabu korpusu) - dane szczegółowe dotyczące składu Grupy Operacyjnej w odrębnym założeniu.
2. Dowódca Śląskiego Okręgu Wojskowego do przeprowadzenia studium terenowego wydzielił: dowództwa Wojewódzkich Sztabów Wojskowych (Katowice, Kraków, Rzeszów) oraz oficerów G-2, G-3, G-4 sztabu okręgu.
3. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji do prac w grupach operacyjnych wyznaczył specjalistów Śląskiego, Małopolskiego i Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego ds. infrastruktury i obrony cywilnej, przedstawicieli Komend Wojewódzkich Policji Państwowej oraz przedstawicieli Śląskiego, Karpackiego i Bieszczadzkiego Oddziału Straży Granicznej.

3. WYTYCZNE DO PRZEPROWADZENIA STUDIUM TERENOWEGO DLA GRUPY OPERACYJNEJ "GALICJA"

Grupa Operacyjna "GALICJA":

- 10 Brygada Kawalerii Pancernej (Świętoszów)
- 3 Brygada Zmechanizowana (Lublin/Chełm)
- 6 Brygada Desantowo - Szturmowa (Kraków/Bielsko/Gliwice)
- 21 Brygada Strzelców Podhalańskich (Rzeszów)
- 14 Brygada Obrony Terytorialnej (Przemyśl)
- 23 Brygada Obrony Terytorialnej (Gliwice)
- 2 pułk rozpoznawczy (Hrubieszów)
- 1 batalion kawalerii powietrznej z 25 BKPow. (Leżnica Wielka)
- 1 pułk drogowo-mostowy (Dęblin)
- 1 i 2 batalion saperów z 1 Brygady Saperów (Brzeg)
- 2 i 3 dywizjon artylerii z 23 Brygady Artylerii (Bolesławiec)
- 55 batalion remontowy z 10 Brygady Logistycznej (Opole)
- 91 batalion zaopatrzenia (Komprachcice)
- 8 batalion wsparcia medycznego (Wrocław)
- 1 eskadra z 56 pułku śmigłowców bojowych (Inowrocław)

Grupie Operacyjnej "Galicja" wydzielono obszar odpowiedzialności:

- ZEBRZYDOWICE - JASTRZĘBIE ZDRÓJ - PSZCZYNA - OŚWIĘCIM - TRZEBINIA - OLKUSZ** (na zachodzie)
- HREBENNE - TOMASZÓW LUBELSKI - FRAMPOL - SANDOMIERZ - OPATÓW - KIELCE** (na wschodzie)
- Przednia linia obszaru odpowiedzialności (wzdłuż granicy państwowej: od **ZEBRZYDOWIC** - do m. **HREBENNE**)
- Tylna granica obszaru odpowiedzialności: **OLKUSZ - MIECHÓW - JE-DRZEJÓW - KIELCE**

Dane dodatkowe:

1. Dowódca Grupy Operacyjnej "Galicja" dokonał podziału obszaru odpowiedzialności dla dwu wydzielonych zgrupowań: "**BESKIDY**" i "**BIESZCZADY**" oraz odvodu (podział ujęty w wytycznych do studium terenowego dla poszczególnych zgrupowań)
2. Z oficerów przydzielonych do sztabu GO wydzielił część do poszczególnych zgrupowań (do udziału w pracy nad studium terenu - podobnie z przedstawicielami Urzędów Wojewódzkich, Policji Państwowej i Straży Granicznej).
3. Pozostali oficerowie pracują nad studium terenu w sztabie GO (zgodnie z zadaniami przydzielonymi przez szefa sztabu. Po dostarczeniu ocen studium terenowego przez poszczególne zgrupowania - sztab GO (**6 oficerów - po jednym z każdej grupy szkoleniowej**) przystąpi do opracowania studium terenowego obszaru odpowiedzialności Grupy Operacyjnej.

4. WYTYCZNE DO PRZEPROWADZENIA STUDIUM TERENOWEGO DLA ZGRUPOWANIA "BESKIDY"

Zgrupowanie "**BESKIDY**":

- 6 Brygada Desantowo - Szturmowa (Kraków/Bielsko/Gliwice)
- 23 Brygada Obrony Terytorialnej (Gliwice)
- 1 batalion/1 pułk drogowo-mostowy (Dęblin)
- 1 batalion saperów z 1 Brygady Saperów (Brzeg)
- 2 dywizjon artylerii z 23 Brygady Artylerii (Bolesławiec)

Zgrupowaniu "**BESKIDY**" wydzielono pas odpowiedzialności:

- ZEBRZYDOWICE - JASTRZĘBIE ZDRÓJ - PSZCZYNA - OŚWIĘCIM** - (na zachodzie)
- wzdłuż **DUNAJCA** (do dopływu do **WISŁY**) - na wschodzie
- Przednia linia obszaru odpowiedzialności (wzdłuż granicy państwowej: od **ZEBRZYDOWIC** - do m. **KROŚCIENKO**)
- Tylna granica obszaru odpowiedzialności: wzdłuż **WISŁY** (od **OŚWIĘCIMIA** do **OPATOWCA** - z wyłączeniem **KRAKOWA**)

5. WYTYCZNE DO PRZEPROWADZENIA STUDIUM TERENOWEGO DLA ZGRUPOWANIA "BIESZCZADY"

Zgrupowanie "**BIESZCZADY**":

- 3 Brygada Zmechanizowana (Lublin/Chełm)
- 21 Brygada Strzelców Podhalańskich (Rzeszów)
- 14 Brygada Obrony Terytorialnej (Przemyśl)
- 2 pułk rozpoznawczy (Hrubieszów)
- 2 batalion/1 pułk drogowo-mostowy (Dęblin)
- 2 batalion saperów z 1 Brygady Saperów (Brzeg)
- 3 dywizjon artylerii z 23 Brygady Artylerii (Bolesławiec)

Zgrupowaniu "**BIESZCZADY**" wydzielono pas odpowiedzialności:

- wzdłuż **DUNAJCA** (do dopływu do **WISŁY**) - na zachodzie
- HREBENNE - TOMASZÓW LUBELSKI - FRAMPOL - SANDOMIERZ** (na wschodzie)
- Przednia linia obszaru odpowiedzialności (wzdłuż granicy państwowej: od m. **KROŚCIENKO** do m. **HREBENNE**)
- Tylna granica obszaru odpowiedzialności: wzdłuż **WISŁY** (od **OPATOWCA** do **SANDOMIERZA**)

6. WYTYCZNE DO PRZEPROWADZENIA STUDIUM TERENOWEGO DLA ODWODU GRUPY OPERACYJNEJ "GALICJA"

Skład odwodu **GO "GALICJA"**:

10 Brygada Kawalerii Pancерnej (Świętoszów)
batalion kawalerii powietrznej z 25 BKPow.
1 pułk drogowo-mostowy (Dęblin)
55 batalion remontowy z Brygady Logistycznej(Opole)
91 batalion zaopatrzenia (Komprachcice)
8 batalion wsparcia medycznego (Wrocław)
1 eskadra z 56 pułku śmigłowców bojowych (Inowrocław)

Odwód (możliwość reagowania na kierunkach działań opóźniających obydwu zgrupowań) należy przewidzieć do ześrodkowania w tylowej strefie obszaru odpowiedzialności:

- wzdłuż **WISŁY** - jako przednia tylowej strefy obszaru odpowiedzialności
- Tylna granica obszaru odpowiedzialności: **OLKUSZ - MIECHÓW - JE-DRZEJÓW - KIELCE**

7. ZAŁOŻENIE (POŁOŻENIE ZWIĄZKÓW TAKTYCZNYCH I ODDZIAŁÓW "KARPATII")

Celem politycznym "KARPATII" jest poprawa sytuacji ekonomicznej państwa poprzez zajęcie najbardziej uprzemysłowionego rejonu Polski. Nie bez znaczenia jest również fakt odwoływania się na forum międzynarodowym - do chęci udzielenia pomocy "prześladowanym" (co często jej politycy podkreślają w światowych mediach) mniejszościom narodowym. Żądania poprawy położenia mniejszości mogą stanowić podstawę roszczeń terytorialnych, a nawet w najgorszym przypadku mogą stać się przyczyną niespodziewanego uderzenia na sporne terytorium i opanowania **Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego**. Z informacji zarządu (P-II) SG wynika, że związki taktyczne i oddziały "KARPATII" (**Korpus Interwencyjny**) znajdują się w rejonach ześrodkowania (w pobliżu naszej granicy państwowej), w następującym położeniu:

10 DYWIZJA ZMECHANIZOWANA - w rejonie: OSTRAVA - ODRY - PRIBOR

12 BRYGADA ZMECHANIZOWANA - w rejonie: ČADCA - ŽILINA - NOVY -
MARTIN

6 BRYGADA ZMECHANIZOWANA - w rejonie: POPRAD - STARA LUBOVNA -
PREŠOV

4 BRYGADA PIECHOTY GÓRSKIEJ - w rejonie: MICHALOVCE - UŽGOROD

2 DYWIZJA PANCERNA - w rejonie: SAMBOR - DROGOBYCZ - LWÓW

1 BRYGADA DESANTOWO - POWIETRZNA - w rejonie IWANO - FRANKOWSK

Dane dodatkowe:

- dodatkowe jednostki wsparcia i zabezpieczenia - przyjąć zgodnie z wytycznym kierowników grup (podobnie siły lotnicze - mogące wspierać działania wojsk lądowych "KARPATII").
- strukturę organizacyjną (skład, uzbrojenie i wyposażenie) przyjąć zgodnie z wytycznymi kierowników grup.

8. PROBLEMY DO ROZPATRZENIA (Z PUNKTU WIDZENIA PRZECIWNIKA) PODCZAS STUDIUM TERENOWEGO POD KĄTEM PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH

(punkty pracy: Poręba, Koniaków, Dobczyce, Ubieszyn, Odrzykoń)

1. Ogólna charakterystyka terenu (w rejonach odpowiedzialności zgrupowań) pod kątem prowadzenia działań zaczepnych (ocena kierunków aktywnych i pasywnych).
2. Pojemność (dostępność) obszaru (kierunku) dla efektywnego wykorzystania zgrupowań uderzeniowych (określenie korytarzy manewru - w tym charakterystyka terenu nieprzekraczalnego, trudno przekraczalnego, przekraczalnego).
3. Przewidywany skład ugrupowania (siły główne, oddziały wydzielone, itp.).
4. Możliwość tworzenia, utrzymania i wykorzystania przewagi dla zachowania ciągłości i wysokiego tempa prowadzenia działań.
5. Możliwości dezorganizowania elementów systemu operacji opóźniającej na całą głębokość (paraliżowanie swobody działania na skutek użycia sił w wymiarze powietrzno - lądowym).
6. Efektywne wykorzystanie systemu rażenia oraz elementów wsparcia i zabezpieczenia.
7. Możliwość wykorzystania naturalnej (sztucznej) infrastruktury w działaniach zaczepnych.
8. Charakterystyka rejonów zurbanizowanych.
9. Ocena sieci hydrograficznej (wpływ zatopień) pod kątem zachowania swobody działania w natarciu.
10. Ocena kompleksów leśnych pod kątem prowadzenia działań zaczepnych.

9. PROBLEMY DO ROZPATRZENIA (Z PUNKTU WIDZENIA WOJSK WŁASNYCH) PODCZAS STUDIUM TERENOWEGO POD KĄTEM PROWADZENIA DZIAŁAŃ OPÓZNIAJĄCYCH

(punkty pracy: Poręba, Koniaków, Dobczyce, Ubieszyn, Odrzykoń)

1. Ogólna charakterystyka terenu w rejonie odpowiedzialności (wnioski dotyczące prowadzenia działań opóźniających):
 - rzeźba terenu (w aspekcie określenia ewentualnych rubieży obronnych)
 - hydrografia i jej wpływ na wykonywanie manewru oraz określenie rubieży obronnych
 - infrastruktura komunikacyjna (drogi kołowe, obiekty drogowe, linie kolejowe, lotniska, mosty, itp.) pod kątem wykorzystania w prowadzeniu działań opóźniających
 - zalesienie i jego wpływ na prowadzenie działań opóźniających
 - grunty i ich wpływ na prowadzenie działań opóźniających (możliwości manewru poza drogami)
 - obszary zurbanizowane i ich wpływ na manewr, prowadzenie działań opóźniających, zaopatrywanie wojsk i odtwarzanie zdolności bojowej
 - klimat, warunki meteorologiczne i ich wpływ na prowadzenie działań
2. Przeciwdziałanie wysokiemu tempu prowadzenia natarcia przez potencjalnego przeciwnika (użyciu przez niego sił w wymiarze powietrznym i lądowym)
3. Sposób prowadzenia działań opóźniających (analiza i wybór rubieży opóźniania)

4. Tworzenie i efektywne wykorzystanie elementów ugrupowania **ZGRUPOWANIA** wydzielonego do prowadzenia działań opóźniających
 - elementy strukturalne ugrupowania
 - elementy funkcjonalne ugrupowania
 - elementy systemu rażenia
 - elementy systemu wsparcia i zabezpieczenia
5. Utrzymanie więzi operacyjnej pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania oraz elementami wsparcia i zabezpieczenia
6. Wyodrębnienie i charakterystyka punktów w terenie o znaczeniu kluczowym (obiekty terenowe, których utrzymanie utrudni przeciwnikowi działanie)
7. Możliwość ciągłej i elastycznej reorganizacji systemu działań w stosunku do sytuacji
8. Zabezpieczenie prowadzenia działań opóźniających w zakresie:
 - maskowania
 - ubezpieczenia
 - powszechnej OPL
 - zabezpieczenia inżynieryjnego
 - zabezpieczenia logistycznego
9. Wykorzystanie infrastruktury naturalnej (sztucznej) oraz analiza zakresu przedsięwzięć dla przygotowania terenu w aspekcie prowadzenia działań opóźniających
10. Potrzeby w zakresie operacyjnego przygotowania terenu do prowadzenia działań opóźniających

10. PROBLEMY DO ROZPATRZENIA (Z PUNKTU WIDZENIA PRZECIWNIKA) PODCZAS STUDIUM TERENOWEGO POD KĄTEM PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH

(punkt pracy: Chechło)

1. Ogólna charakterystyka terenu (w obszarze tyłowym Grupy Operacyjnej "Galicja") pod kątem prowadzenia działań zaczepnych (ocena kierunków aktywnych i pasywnych) - w przypadku rozbicia zgrupowań I rzutu GO "Galicja" i przekroczenia przez przeciwnika rubieży **WISŁY**.
2. Pojemność (dostępność) obszaru (kierunku) dla efektywnego wykorzystania zgrupowań uderzeniowych (określenie korytarzy manewru - w tym charakterystyka terenu nieprzekraczalnego, trudno przekraczalnego, przekraczalnego).
3. Przewidywany skład ugrupowania (siły główne, oddziały wydzielone, itp.) jakie mogło by uderzyć na obszar tyłowy.
4. Możliwości dezorganizowania elementów systemu operacji opóźniającej Grupy Operacyjnej "Galicja" w obszarze tyłowym (paraliżowanie swobody działania na skutek użycia sił w wymiarze powietrzno - lądowym).
5. Możliwość wykorzystania naturalnej (sztucznej) infrastruktury w działaniach zaczepnych (po przekroczeniu linii Wisły).
6. Charakterystyka rejonów zurbanizowanych (po przekroczeniu linii Wisły).
7. Ocena sieci hydrograficznej (wpływ zatopień) pod kątem zachowania swobody działania w natarciu (po przekroczeniu linii Wisły).
8. Ocena kompleksów leśnych pod kątem prowadzenia działań zaczepnych (po przekroczeniu linii Wisły).

11. PROBLEMY DO ROZPATRZENIA (Z PUNKTU WIDZENIA WOJSK WŁASNYCH) PODCZAS STUDIUM TERENOWEGO POD KĄTEM PROWADZENIA DZIAŁAŃ OPÓŹNIAJĄCYCH

(punkt pracy: Chechło)

Ogólna charakterystyka terenu w obszarze tyłowym Grupy Operacyjnej "GALICJA"

- w aspekcie określenia ewentualnych rubieży obronnych (w przypadku rozbitcia przez przeciwnika zgrupowań pierwszego rzutu i potrzeby wykorzystania sił odwodu na rubieżach obronnych w obszarze tyłowym:
 - rzeźba terenu
 - hydrografia i jej wpływ na wykonywanie manewru oraz określenie rubieży obronnych
 - infrastruktura komunikacyjna (drogi kołowe, obiekty drogowe, linie kolejowe, lotniska, mosty, itp.)
 - zalesienie
 - grunty i ich wpływ na prowadzenie działań (możliwości manewru poza drogami)
 - obszary zurbanizowane i ich wpływ na manewr, prowadzenie działań, zaopatrywanie wojsk i odtwarzanie zdolności bojowej

- w aspekcie określenia kierunków przegrupowania (w przypadku potrzeby reagowania na kierunkach zgrupowań "Beskidy" lub "Bieszczady"
 - rzeźba terenu
 - hydrografia i jej wpływ na wykonywanie manewru
 - infrastruktura komunikacyjna (drogi kołowe, obiekty drogowe, linie kolejowe, lotniska, mosty, itp.)
 - zalesienie
 - grunty i ich wpływ na możliwości manewru poza drogami

- tworzenie i efektywne wykorzystanie elementów ugrupowania zgrupowania odwodowego wydzielonego do działania na każdy z kierunków:
 - elementy ugrupowania marszowego
 - sposób i (ewentualne) dogodnie rubieże wejścia do walki
 - prawdopodobny czas przegrupowania

- utrzymanie więzi operacyjnej pomiędzy poszczególnymi elementami ugrupowania oraz elementami wsparcia i zabezpieczenia w obszarze tyłowym Grupy Operacyjnej "Galicja"

- wyodrębnienie i charakterystyka punktów w terenie o znaczeniu kluczowym (obiekty terenowe, których utrzymanie utrudni przeciwnikowi działanie

- zabezpieczenie prowadzenia działań w obszarze tyłowym GO "Galicja" (podczas prowadzenia działań opóźniających przez Zgrupowania I rzutu) w zakresie:
 - maskowania
 - ubezpieczenia
 - powszechnej OPL
 - zabezpieczenia inżynieryjnego
 - zabezpieczenia logistycznego
- wykorzystanie infrastruktury naturalnej (sztucznej) oraz analiza zakresu przedsięwzięć dla przygotowania terenu w obszarze tyłowym
- potrzeby w zakresie operacyjnego przygotowania terenu

12. ZADANIA (GRUPOWE) DO OPRACOWANIA WNIOSKÓW Z PODRÓŻY STUDYJNEJ

12.1. GEOGRAFICZNA OCENA GÓRNOŚLĄSKIEGO (MAŁOPOLSKIEGO)

REJONU OPERACYJNEGO

- położenie geograficzne
- położenie wg kryterium administrowanych obszarów przez administrację cywilną
- położenie wg kryterium administrowanych obszarów przez administrację wojskową
- ocena rejonów zurbanizowanych
- ocena kompleksów leśnych
- ocena warunków hydrograficznych (rzeki, kanały, jeziora, sztuczne zbiorniki)
- ocena warunków demograficznych (mniejszości narodowe, struktura narodowościowa i religijna)
- ocena warunków ekonomicznych
- ocena warunków komunikacyjnych (drożnia obiekty drogowe, linie kolejowe, lotniska, itp.)
- ocena gruntów (możliwości poruszania się poza drogami)
- ocena infrastruktury pozamilitarnej dla potrzeb obronnych (szpitale, telekomunikacja, usługi, itp.)
- ocena infrastruktury militarnej w Górnośląskim (Małopolskim) Rejonie Operacyjnym (dyslokacja jednostek wojskowych)

12.2. STUDIUM OPERACYJNE TERENU DZIAŁAŃ OPÓŹNIAJĄCYCH ZGRUPOWANIA

"BESKIDY"

- ocena najbardziej prawdopodobnego sposobu działań zaczepnych potencjalnego przeciwnika (w ramach IPB - Rozpoznawcze Przygotowania Pola Walki)
- ocena wojsk własnych
- warianty działania Zgrupowania "BESKIDY" (rozważenie i porównanie)
- synchronizacja działań poszczególnych elementów ugrupowania Zgrupowania "BESKIDY" w przydzielonym pasie działania
- wykorzystanie obiektów infrastruktury militarnej i pozamilitarnej znajdujących się w pasie działania
- rozkaz dowódcy Zgrupowania "BESKIDY" do prowadzenia działań opóźniających w przydzielonym pasie działania

12.3. STUDIUM OPERACYJNE TERENU DZIAŁAŃ OPÓŹNIAJĄCYCH ZGRUPOWANIA "BIESZCZADY"

- ocena najbardziej prawdopodobnego sposobu działań zaczepnych potencjalnego przeciwnika (w ramach IPB - Rozpoznawcze Przygotowania Pola Walki)
- ocena wojsk własnych
- warianty działania Zgrupowania "BIESZCZADY" (rozważenie i porównanie)
- synchronizacja działań poszczególnych elementów ugrupowania Zgrupowania "BIESZCZADY" w przydzielonym pasie działania
- współdziałanie z jednostkami Policji Państwowej i Straży Granicznej w okresie przygotowania i prowadzenia działań wojennych
- wykorzystanie obiektów infrastruktury militarnej i pozamilitarnej znajdujących się w pasie działania
- rozkaz dowódcy Zgrupowania "BIESZCZADY" do prowadzenia działań opóźniających w przydzielonym pasie działania

12.4. STUDIUM OPERACYJNE TERENU DZIAŁAŃ OPÓŹNIAJĄCYCH ZGRUPOWANIA ODWODOWEGO GRUPY OPERACYJNEJ "GALICJA"

- ocena najbardziej prawdopodobnego sposobu działań zaczepnych potencjalnego przeciwnika (w ramach IPB - Rozpoznawcze Przygotowania Pola Walki) w przypadku rozbicia zgrupowań I rzutu GO "Galicja" i przekroczenia przez przeciwnika rubieży Wisły
- ocena wojsk własnych (zgrupowanie odwodowe)
- warianty działania Zgrupowania Odwodowego (rozważenie i porównanie) w celu:
 - określenia ewentualnych rubieży obronnych (w przypadku rozbicia zgrupowań I rzutu GO "Galicja" i potrzeby wykorzystania sił odwodu na rubieżach obronnych w obszarze tyłowym)
 - określenia kierunków przegrupowania (w przypadku potrzeby reagowania na kierunkach działań opóźniających zgrupowań "Beskidy" lub "Bieszczady")
- synchronizacja działań poszczególnych elementów ugrupowania Zgrupowania odwodowego w przydzielonym pasie działania (w przypadku prowadzenia działań opóźniających przez zgrupowania I rzutu) oraz:
 - w przypadku potrzeby prowadzenia działań obronnych (po rozbiciu zgrupowań I rzutu GO "Galicja" i przekroczenia przez przeciwnika rubieży Wisły)
 - w przypadku potrzeby reagowania sił odwodu na kierunkach działań opóźniających zgrupowań "Beskidy" lub "Bieszczady"
- współdziałanie z jednostkami Policji Państwowej i Straży Granicznej w okresie przygotowania i prowadzenia działań wojennych
- wykorzystanie obiektów infrastruktury militarnej i pozamilitarnej znajdujących się w pasie działania
- rozkaz dowódcy Zgrupowania odwodowego do uderzenia na kierunku:
 - działania zgrupowania "Beskidy"
 - działania zgrupowania "Bieszczady"

12.5. STUDIUM OPERACYJNE OBSZARU ODPOWIEDZIALNOŚCI OBRONNEJ GRUPY OPERACYJNEJ "GALICJA"

- ocena najbardziej prawdopodobnego sposobu działań zaczepnych potencjalnego przeciwnika
- ocena wojsk własnych
- warianty działania Grupy Operacyjnej "Galicja" w przydzielonym obszarze odpowiedzialności (rozważenie i porównanie)
- synchronizacja działań poszczególnych elementów ugrupowania Grupy Operacyjnej "Galicja" w przydzielonym obszarze odpowiedzialności (rozważenie i porównanie)
- współdziałanie z jednostkami Policji Państwowej i Straży Granicznej w okresie przygotowania i prowadzenia operacji opóźniającej
- wykorzystanie obiektów infrastruktury militarnej i pozamilitarnej znajdujących się w obszarze odpowiedzialności
- rozkaz operacyjny dowódcy Grupy Operacyjnej "Galicja" do prowadzenia operacji opóźniającej w przydzielonym obszarze odpowiedzialności

13. ZADANIA INDYWIDUALNE DO OPRACOWANIA WNIOSKÓW Z PODRÓŻY STUDYJNEJ

13.1. WYBRANE ZAGADNIENIA PROWADZENIA DZIAŁAŃ WOJENNYCH W GÓRNOŚLĄSKIM I MAŁOPOLSKIM REJONIE OPERACYJNYM

1. Ocena granicy państwowej i strefy przygranicznej w obszarze odpowiedzialności Grupy Operacyjnej "GALICJA" (od ZEBRZYDOWIC do m. HREBENNE)
(kpt. Sławomir Kocanowski - I)
2. Ocena przełęczy i przejść karpackich w obszarze odpowiedzialności Grupy Operacyjnej "GALICJA" (od ZEBRZYDOWIC do m. HREBENNE) oraz drożni prowadzącej od nich w głąb kraju (w aspekcie prowadzenia działań zaczepnych przez potencjalnego przeciwnika i działań opóźniających własnych wojsk - bez odnoszenia się do konkretnych sił czy przyjętego ugrupowania)
(kpt. Tomasz Calkowski - I)
3. Rubieże dogodne do obrony (Górnośląski Rejon Operacyjny)
 - w przypadku prowadzenia działań w kierunku: południe - północ
 - w przypadku prowadzenia działań w kierunku: zachód - wschód
 - w przypadku prowadzenia działań w kierunku: wschód - zachód
 (kpt. Piotr Żelazo - II)
4. Rubieże dogodne do obrony (Małopolski Rejon Operacyjny)
 - w przypadku prowadzenia działań w kierunku: południe - północ
 - w przypadku prowadzenia działań w kierunku: zachód - wschód
 - w przypadku prowadzenia działań w kierunku: wschód - zachód
 (kpt. Andrzej Furman - II)
5. Wykorzystanie kompleksów leśnych w obszarze odpowiedzialności Grupy Operacyjnej "GALICJA" (w aspekcie ukrycia własnych przegrupowań i rozmieszczenia w rejonach ześrodkowania, itp.)
(kpt. Marcin Liberacki - III)
6. Ocena sieci hydrograficznej w obszarze odpowiedzialności Grupy Operacyjnej "GALICJA" w aspekcie wykorzystania ich jako naturalnych rubieży obronnych (uwzględnić południowo - północny i zachodnio - wschodni kierunek działania potencjalnego przeciwnika)
(kpt. Tomasz Friske - III)

7. Ocena Wisły jako ostatecznej rubieży opóźniania lub obrony (w przypadku prowadzenia działań w z południa na północ). Znaczenie Wisły jako przeszkody terenowej w przypadku prowadzenia działań z kierunku zachód - wschód lub jednocześnie z obu kierunków (południowo - północny i zachodnio - wschodni)
(kpt. Andrzej Marłęga - IV)
8. Możliwości współpracy z organami administracji państwowej i samorządowej w okresie przygotowania i prowadzenia działań opóźniających:
- Województwo Śląskie
 - Województwo Małopolskie
 - Województwo Podkarpackie
- (kpt. Andrzej Bzymek - IV)
9. Możliwości współpracy z organami administracji wojskowej w okresie przygotowania i prowadzenia działań opóźniających:
- Wojewódzki Sztab Wojskowy w Katowicach (+ podległe WKU)
 - Wojewódzki Sztab Wojskowy w Krakowie (+ podległe WKU)
 - Wojewódzki Sztab Wojskowy w Rzeszowie (+ podległe WKU)
- (kpt. Artur Kmieciak - V)
10. Możliwości operacyjnego przygotowania terenu w pasie działania Zgrupowania "BESKIDY" (wykorzystanie elementów infrastruktury naturalnej i sztucznej). Określenie obiektów kluczowych, których utrzymanie powinno utrudnić działania potencjalnego przeciwnika
(por. Waldemar Mierzejewski - V)
11. Możliwości operacyjnego przygotowania terenu w pasie działania Zgrupowania "BIESZCZADY" (wykorzystanie elementów infrastruktury naturalnej i sztucznej)
(kpt. Jacek Byś - VI)
12. Możliwości reagowania posiadanymi siłami i środkami (wszystkie oddziały i związki taktyczne znajdują się w miejscach stałej dyslokacji) w przypadku "nagłego" uderzenia przez potencjalnego przeciwnika (siły potencjalnego przeciwnika uwzględnić we własnym zakresie)
(kpt. Robert Wiśniewski - VI)
13. Ocena zagrożenia militarnego (rzeczywistego) w "obszarze" Górnos Śląskiego Małopolskiego Rejonu Operacyjnego
(kpt. Krzysztof Cholewiński - VI)

13.2. WYBRANE PRZYKŁADY PROWADZENIA DZIAŁAŃ ZBROJNYCH W GÓRNOŚLĄSKIM ORAZ MAŁOPOLSKIM REJONIE OPERACYJNYM

1. Zarys historii militarnej Górnego Śląska
(kpt. Marcin Adamski - I)
2. Walki w okolicach Lublińca we wrześniu 1939 roku (analiza walk 74 pp)
(kpt. Jan Szczepanik - I)
3. Bitwa pod Mokrą we wrześniu 1939 roku (analiza + mapa przebiegu bitwy)
(kpt. Waclaw Samocik - I)
4. Dzieje militarne garnizonu tarnogórskiego i historia militarna miasta
(kpt. Krzysztof Gładkiewicz - I)
5. Dzieje Piotrkowa Trybunalskiego (rola miasta w dziejach Rzeczypospolitej; Piotrków jako stolica guberni; garnizon piotrkowski w okresie II Rzeczypospolitej)
(kpt. Paweł Szablewski - I)
6. Walki 2 pp leg. W dniach 4 i 5 września 1939 roku w rejonie Borowej Góry /279 m n.p.m./ (znaczenie pozycji obronnej; analiza działań; rekonstrukcja przebiegu walk)
(kpt. Radosław Pięta - I)

7. Twierdza Jasnogórska i jej znaczenie w dziejach militarnych (por. Paweł Wasylik -I)
8. Dzieje militarne Katowic (por. Radosław Cyniak - II)
9. Powstania śląskie 1919-1921 – informacje ogólne dotyczące sposobu i przebiegu realizacji działań zbrojnych (kpt. Jacek Kiliński - II)
10. Największe bitwy i potyczki powstań śląskich na obszarze dawnego okręgu katowickiego (analiza + mapa walk) (por. Andrzej Joško - II)
11. Specyfika prowadzenia działań specjalnych w III powstaniu śląskim (kpt. Mariusz Łosik - II)
12. Rola fortyfikacji górnośląskich w systemie obronnych Rzeczypospolitej we wrześniu 1939 roku (analiza; przykłady bojowego wykorzystania) (por. Tomasz Pakulniewicz - II)
13. Dzieje militarne Bytomia) (kpt. Waldemar Łydkka - II)
14. Walki w rejonie Pszczyny we wrześniu 1939 roku) (kpt. Krzysztof Wojtak - II)
15. Dzieje militarne garnizonu bielskiego (por. Wojciech Dalka - II)
16. Walki zbrojne w okolicach Kuźni Raciborskiej w 1945 r. (kpt. T. Baranowski - III)
17. Walki o pozycję umocnioną Węgierska Górka w dniach 2-3 września 1939 roku (kpt. Artur Bednarz - III)
18. Zarys historii militarnej Galicji Zachodniej (por. Robert Polak - III)
19. Konflikty polsko - czeskie o Śląsk Cieszyński w 1919 i 1938 roku jako przykład konfliktów granicznych (kpt. Eugeniusz Pic - III)
20. Obozy koncentracyjne i obozy pracy jako elementy eksterminacji narodów niegermańskich przez III Rzeszę (kpt. Grzegorz Miłoszewski - III)
21. Wykorzystanie właściwości terenowych obszaru Beskidów i Tatr w działaniach wojennych I i II wojny światowej (kpt. Robert Francuz - III)
22. Dzieje militarne Wadowic (por. Dariusz Rewak - III)
23. Walki 10 BKZmot. z niemieckim 22 KPanc. w okolicach Jordanowa we wrześniu 1939 roku (por. Jacek Gielata - III)
24. Dzieje militarne Krakowa (por. Wojciech Smoluch - III)
25. Podstawowe zadania i funkcje DOK Nr 5 w Krakowie (kpt. Włodzimierz Lasek - IV)
26. Charakterystyka organizacyjna i zarys działań bojowych Armii „Kraków” w 1939 r. (por. Andrzej Kowal - IV)
27. Charakterystyka organizacyjna i zarys działań bojowych Armii „Karpaty” w 1939 r. (kpt. Arkadiusz Gatz - IV)
28. Charakterystyka organizacyjna i zarys działań bojowych Grupy Operacyjnej „Bielsko” we wrześniu 1939 roku (por. Grzegorz Grobel - IV)
29. Charakterystyka organizacyjna i zarys działań bojowych Grupy Operacyjnej „Śląsk” we wrześniu 1939 roku (por. Krzysztof Monkiewicz - IV)
30. Charakterystyka organizacyjna i zarys działań bojowych Grupy Operacyjnej „Jasło” we wrześniu 1939 roku (kpt. Krzysztof Krakowski - IV)
31. Działania zbrojne brygady płk. Stanisława Maczka w okolicach Mszany Dolnej we wrześniu 1939 roku (kpt. Piotr Sotel - IV)
32. Działania wojenne nad Dunajcem w I wojnie światowej (1914-1918) i we wrześniu 1939 roku (por. Mirosław Spurek - IV)
33. Przeciwwuderzenie niemieckie pod Gorlicami w 1915 roku (kpt. Sławomir Szmerk - IV)
34. System obrony rosyjskiej w okolicach Gorlic w 1915 roku (kpt. Piotr Bródka - V)
35. Galicyjskie cmentarze wojenne I wojny światowej (1914-1918) (kpt. Mariusz Kaliszuk - V)
36. Dzieje militarne Rzeszowa (kpt. Marcin Sygut - V)
37. Wykorzystanie Wisły i rzek podkarpackich w działaniach wojennych we wrześniu 1939 roku (kpt. Mariusz Michalski - V)
38. Przebieg walk obronnych w okolicach Rzeszowa we wrześniu 1939 roku (kpt. Krzysztof Nagrabski - V)

39. Charakterystyka organizacyjna i przebieg działań wojennych "Grupy dywizji karpackich" gen. K. Sosnkowskiego we wrześniu 1939 roku (kpt. Piotr Rupa - V)
40. Działania wojenne 11 Karpackiej Dywizji Piechoty we wrześniu 1939 roku (kpt. Przemysław Ziętalak - V)
41. Działania wojenne nad Sanem w I wojnie światowej (1914-1918) i we wrześniu 1939 roku (kpt. Janusz Misiak - V)
42. Działania wojenne 21 Dywizji Piechoty Górskiej we wrześniu 1939 roku (kpt. Tomasz Tarunt - VI)
43. Operacja dukielska 1944 roku (por. Sławomir Cieśla - VI)
44. Walki Wojska Polskiego z oddziałami Ukraińskiej Powstańczej Armii w rejonie krośnieńskim po 1945 roku (kpt. Bartłomiej Lorek - VI)
45. Dzieje militarne Kielc (kpt. Dariusz Jaros - VI)

13.3. WYBRANE ZAGADNIENIA GEOGRAFICZNEJ OCENY GÓRNOŚLĄSKIEGO I MAŁOPOLSKIEGO REJONU OPERACYJNEGO

1. Zasoby ogólnodostępnej informacji przestrzennej w działaniach militarnych (kpt. Radosław Otoki - I)
2. Geoinformacje w analizie zagrożenia terrorystycznego (por. Henryk Oleksy - V)
3. Wojskowo - geograficzna charakterystyka Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego (geoinformacje niezbędne do analizy tej przestrzeni) (por. Jarosław Jalowski - V)
4. Rodzaje zagrożeń przemysłowych na obszarze podróży. Przykłady obiektów stwarzających zagrożenie, zasięgi i specyfika oddziaływania - identyfikacja rejonów. Ocena warunków geograficznych rejonów zagrożeń i ich wpływu na zasięg oddziaływania zagrożeń (kpt. Artur Grochowski - VI)
5. Wojskowo - geograficzna waloryzacja obszaru podróży (kpt. Grzegorz Stelmaszczyk - VI)
6. Wojskowo - geograficzna analiza i wybór obiektów pierwszego ataku przeciwnika (na obszarze podróży) (kpt. Mirosław Andziak - V)
7. Wojskowo - geograficzna charakterystyka obszaru zainteresowania na wybranych punktach pracy w terenie (OCOKA w ramach IPB dla wybranego kierunku) (por. Zdzisław Parafianowicz - I, kpt. Tomasz Godek - II, por. Waldemar Konkol - II, kpt. Paweł Jewczak - II, kpt. Mieczysław Żurawski - III, por. Maciej Gałązka - III, kpt. Wiesław Wróblewski - IV, kpt. Wojciech Strasiński - IV)

13.4. STRUKTURY ORGANIZACYJNE ZWIĄZKÓW TAKTYCZNYCH I ODDZIAŁÓW GRUPY OPERACYJNEJ "GALICJA" (ZGRUPOWANIA: "BESKIDY" I "BIESZCZADY") - SKŁAD, WYPOSAŻENIE I UZBROJENIE

(kpt. Arkadiusz Lasek, kpt. Jarosław Kowalski, kpt. Mariusz Frączek
por. Ireneusz Ignasiak - VI)

13.5. SCENARIUSZ PODRÓŻY - PRZEWODNICZY

(por. Roman Karlikowski - I, kpt. Piotr Haręźlak - II, por. Andrzej Szczepański - III, por. Krystian Frącik - IV, kpt. Erazm Janiszewski - V, kpt. Zbigniew Nadajczyk - VI)

13.6. PODSTAWOWE ZAŁOŻENIA OPERACJI (DZIAŁAŃ) OPÓŹNIAJĄCYCH

(por. Jan Wojno - VI)

13.7. FOTOREPORTAŻ

- I grupa** - (Warszawa AON - rozpoczęcie podróży, Borowa Góra, Ogrodzieniec, m. Chechło - Pustynia Błędowska, Kanał Gliwicki, Radiostacja w Gliwicach, Bumar - Łabędy, 5 bchem - Tarnowskie Góry, Tarnowskie Góry - zwiedzanie miasta)
- II grupa** - (m. Poręba, Pszczyna - pomnik, cmentarz, Oświęcim - dywizjon 1 BRON, Ustroń - informacje szefa WSZW Katowice i przedstawiciela UW, Jaworzynka - styk trzech granic, Koniaków - punkt pracy, Węgierska Górka - pomnik - muzeum)
- III grupa** - (Bielsko Biała - 18 bdsz, Porąbka - elektrownia, Oświęcim - muzeum, Wadowice - zwiedzanie miasta, Kalwaria Zebrzydowska - klasztor)
- IV grupa** - (Zakopane - zwiedzanie miasta, Kraków - informacja przedstawicieli: 2 KZ, WSZW Kraków, Małopolskiego UW, Dobczyce - punkt pracy, Jordanów - pomnik)
- V grupa** - (Nowy Sącz - Karpacki Oddział SG, Pustki - cmentarz wojenny z I wojny światowej, Rzeszów - informacja przedstawicieli: WSZW Rzeszów, Podkarpackiego UW, 21 BSP, Ubieszyn - punkt pracy)
- VI grupa** - (Odrzykoń, Dukla - muzeum, Barwinek - przejście graniczne, Łańcut, Kielce - OSNPSP)

14. CEL I ZADANIA STUDIUM OPERACYJNEGO¹

Przygotowanie obronne państwa, a w tym i jego sił zbrojnych, we własnych warunkach środowiska: geograficznego, społecznego i ekonomicznego, powoduje konieczność poznania warunków ewentualnych działań. Wnioski z oceny warunków przyszłych działań powinny być uwzględnione w planach operacyjnego przygotowania terenu oraz być wskaźnikiem określającym potrzeby w zakresie sił i środków niezbędnych do obrony ocenianego rejonu.

Podstawą do sporządzania analiz i wniosków z oceny środowiska jest studium operacyjne. Pod pojęciem **studium operacyjne terenu** celowo jest rozumieć działalność badawczą prowadzoną w siłach zbrojnych oraz w wydzielonych komórkach administracji państwowej w celu określenia możliwości obronnych badanego obszaru. Studium operacyjne terenu spełnia funkcje: diagnostyczną, prognostyczną, planistyczną i metodologiczną.

Przedmiotem badań studium operacyjnego jest terytorium postrzegane jako:

- składowa część obszaru strategicznego²;
- rejon operacyjny działania potencjalnego przeciwnika;
- rejon operacyjny działania wojsk własnych³;
- baza materialna działania wojsk własnych.

¹ Materiał napisany w oparciu o pracę ppłk. dr. A. Czupryńskiego, Merytoryczne i metodyczne aspekty podróży studyjnej, Warszawa 2001.

² Obszar państwa został podzielony na obszary strategiczne: Zachodni Obszar Strategiczny, Północno-Wschodni Obszar Strategiczny, Południowo-Wschodni Obszar Strategiczny, Centralny Obszar Strategiczny.

³ W wyszczególnionych obszarach strategicznych zostały określone rejon operacyjne: bałtycki, mazurski, podlaski, poleski, małopolski, górnośląski, dolnośląski, lubuski, pomorski, mazowiecki, wielkopolski.

Podczas studium operacyjnego terenu należy określić:

- skalę i charakter zagrożeń;
- rolę obszaru strategicznego w ewentualnej wojnie;
- znaczenie rejonu operacyjnego (badanego obszaru) w danym obszarze strategicznym;
- wpływ właściwości geograficzno-fizycznych na przygotowanie i prowadzenie działań operacyjnych;
- możliwości wykorzystania zasobów miejscowych do przygotowania i prowadzenia działań operacyjnych;
- potrzeby w zakresie operacyjnego przygotowania terenu;
- wpływ zagospodarowania przestrzennego na właściwości rejonu operacyjnego.

W ramach badania rejonu operacyjnego należy poddać szczegółowej ocenie poszczególne działy studium operacyjnego.

1. W zakresie oceny celu działań operacyjnych w obszarze strategicznym należy zbadać:

- prawdopodobny cel działania potencjalnego przeciwnika.
- miejsce i rolę obszaru strategicznego w systemie obronnym.
- miejsce i rolę rejonu operacyjnego w obszarze strategicznym.

2. W zakresie właściwości środowiska geograficznego w aspekcie podstawowych rodzajów działań operacyjnych przeciwnika i wojsk własnych należy zbadać:

- geograficzne położenie rejonu operacyjnego.
- ukształtowanie powierzchni w aspekcie korytarzy manewru i określenia rubieży obronnych.
- hydrografię i jej wpływ na wykonanie manewru oraz określenie rubieży obronnych.
- grunty i ich wpływ na pokonywanie terenu oraz realizację zadań rozbudowy inżynieryjnej.
- zalesienie i jego wpływ na prowadzenie działań operacyjnych.
- obszary zurbanizowane i ich wpływ na: manewr, prowadzenie działań operacyjnych oraz zaopatrywanie wojsk i odtwarzanie zdolności bojowej.
- klimat, warunki meteorologiczne i ich wpływ na działania operacyjne.
- warunki realizacji zadań zabezpieczenia operacyjnego.

3. W zakresie warunków społeczno-politycznych należy zbadać:

- zaludnienie, strukturę narodowościową i religijną.
- postawy społeczno - polityczne ludności.
- infrastrukturę administracji państwowej i wojskowej.
- infrastrukturę sanitarną.
- infrastrukturę obrony cywilnej.

4. W zakresie warunków ekonomicznych należy zbadać:

- okręgi przemysłowe w badanym rejonie i ich wpływ na prowadzenie działań operacyjnych.
- gałęzie przemysłu i surowce w rejonie operacyjnym niezbędne dla potrzeb obronnych.
- rolnictwo w rejonie operacyjnym i jego wpływ na zaopatrywanie wojsk.

5. W zakresie operacyjnego przygotowania rejonu do ewentualnych działań wojennych należy zbadać:

- infrastrukturę komunikacyjną (drogi kołowe, obiekty drogowe, kolej, lotniska, podmioty gospodarcze odpowiedzialne za ich utrzymanie).
- infrastrukturę wojskową (baza koszarowa, obiekty szkoleniowe, infrastruktura składów, infrastruktura remontowa, infrastruktura sanitarna).
- infrastrukturę usługową i jej zadania w zakresie zabezpieczenia realizacji działań operacyjnych.
- infrastrukturę telekomunikacyjną.

Rozwiązanie powyższych problemów powinno być zakończone wnioskami w zakresie:

- możliwości realizacji określonych celów w rejonie operacyjnym w relacji do czynników operacyjnych.
- określenia rejonów kluczowych oraz optymalnych form prowadzenia działań operacyjnych w aspekcie celu i czynników operacyjnych.
- społeczno-politycznych warunków prowadzenia operacji.
- wpływu infrastruktury przemysłowej na zaopatrywanie wojsk i prowadzenie działań operacyjnych.
- potrzeb operacyjnego przygotowania rejonu działań.
- potrzeb, co do sił i środków, kolejności ich użycia i czasu działania.

Studium operacyjne terenu odnosi się do tych problemów, które dotyczą warunków działania wojsk operacyjnych. Zagadnienia związane z działaniem wojsk operacyjnych, pomimo to, że rozpatrywane są rozdzielnie to jednak postrzegane są zawsze w całości. Studium operacyjne

spełniając funkcje: **diagnostyczną, prognostyczną, planistyczną oraz metodologiczną** sprowadza się do poszukiwania odpowiedzi na pytania „**jak jest?, dlaczego tak jest?, jak może być?, jak być powinno?**”

W zakresie spełniania funkcji diagnostycznej studium operacyjne polega na określeniu stanu rzeczywistego w rejonie operacyjnym, w aspekcie przyszłych działań. Określenie stanu rzeczywistego opisane jest czynnikami operacyjnymi, które pozwolą określić wpływ przestrzeni i istniejących w niej warunków na działania operacyjne. Aby w pełni oddać stan faktyczny, celowo jest postrzegać czynniki operacyjne w danym rejonie - w relacji do celu przyszłych działań.

Funkcja prognostyczna odnosi się do stanu jaki może zaistnieć w wyniku destrukcyjnego oddziaływania sił przeciwstawnych stron na siebie. W wyniku przewidywań operacyjnych lub modelowania sytuacji należy określić stan, jaki może zaistnieć w wyniku realizacji celów przeciwstawnych stron walki zbrojnej. Funkcja ta powinna określać potrzeby w zakresie operacyjnego przygotowania obszaru przyszłych działań, w aspekcie realizowanego oraz prawdopodobnego celu i możliwości działania przeciwnika.

Funkcja planistyczna wyraża się we wnioskach dotyczących operacyjnego użycia wojsk. W wyniku diagnozy i prognozy rozwoju sytuacji powinno być określone: gdzie, kiedy i w jakiej kolejności bić przeciwnika lub samemu nie dać się pobić. Funkcja planistyczna studium terenowego realizowana jest tylko przez dowództwa realnych związków operacyjnych w aspekcie realizacji celu strategicznego lub operacyjnego.

Funkcja metodologiczna studium operacyjnego wyraża się w wypracowaniu metod badania rejonów operacyjnych. Metody badań odnoszą się do sposobów postępowania podczas prowadzenia studium operacyjnego. Powinny w sposób uporządkowany pozwolić podejść badaczowi do omawianego problemu. Istotne jest, aby nie pozwoliły badaczowi wchodzić w te problemy, które nie stanowią treści studium terenowego na szczeblu operacyjnym.

Wyniki przeprowadzonego studium operacyjnego powinny być opracowane w formie opisowej i graficznej. Przeznaczenie opracowania może mieć charakter operacyjny lub szkoleniowy. W wyniku prowadzonego studium operacyjnego sporządza się różne rodzaje opracowań w zależności od ich przeznaczenia. Do najczęściej spotykanych zalicza się⁴.

- ↳ **Opis wojskowo-geograficzny** - stanowi zbiór danych o rejonie operacyjnym. Dane dotyczą tych wiadomości o rejonie operacyjnym, które potrzebne są do prowadzenia

operacji. Nie może to być zbiór danych encyklopedycznych o ocenianym rejonie. Szczegółowość opisu ocenianego rejonu powinna być zawarta w ramach przyszłych działań.

- ↳ **Opis wojskowo-topograficzny** - dotyczy studium terenowego powierzchni w aspekcie działania przyrody i człowieka na oceniany rejon. Stanowi on uzupełnienie treści map topograficznych, których nie można przedstawić graficznie.
- ↳ **Monografie wojskowe** dotyczą określonego problemu związanego z prowadzeniem operacji w aspekcie założonego celu. Nie stanowią zbioru danych o rejonie operacyjnym, lecz są studium z dziedziny sztuki wojennej. Dotyczą określenia wpływu warunków w danym rejonie operacyjnym na przygotowanie i prowadzenie operacji. Wnioski powinny zawierać wskazania dotyczące operacyjnego przygotowania rejonu w aspekcie charakteru i założonego celu przewidywanej operacji. Opis ten zawiera ocenę rejonu operacyjnego z uwzględnieniem doświadczeń z minionych bitew. Monografia wojskowa powinna w swych treściach przejawiać kompleksowość, całościowe postrzeganie problemu z uwzględnieniem tego, co jest specyficzne i istotne.
- ↳ **Wojskowe opisy specjalne** dotyczą wybranych zagadnień z zakresu jednej z właściwości rejonu operacyjnego w aspekcie wpływu na wszelkie rodzaje działań. Mogą dotyczyć opisów jednego z obiektów geograficznych (rzeki, jeziora, ukształtowania powierzchni, komunikacji, itp.) oraz warunków społecznych lub ekonomicznych w aspekcie prowadzenia operacji.
- ↳ **Informatory** stanowią zbiór szczegółowych danych, głównie dotyczących operacyjnego przygotowania rejonu działań. Przedstawiają stan rzeczywisty ocenianego rejonu w formie tabelarycznej lub graficznie na mapach.
- ↳ **Opracowania kartograficzne** przedstawiane są w postaci map: geograficznych, topograficznych i specjalnych. Odzwierciedlają one statyczny obraz ocenianego rejonu. Opracowywane są w różnych skalach w zależności od wielkości ocenianego obszaru i szczebla, któremu ma służyć.
- ↳ **Notatka operacyjno-geograficzna** jest dokumentem roboczym, opracowanym w wyniku oceny obszaru przyszłych działań. Treść notatki powinna mieć charakter analityczny. Zakres jej szczegółowości powinien dotyczyć nie opisów lecz wniosków wynikających z analitycznej oceny rejonu operacyjnego. Sporządza się na mapie 1:250 000, na której zamieszcza się te obiekty, które mają znaczenie operacyjne.

⁴ Metodyka prowadzenia studiów operacyjnych własnego kraju jako części TDW, Warszawa, ASG WP 1984, s.14.

W przypadku podróży studyjnej, której głównym celem jest doskonalenie umiejętności oceny warunków przygotowania i prowadzenia operacji, żadna z wyszczególnionych form opisu w czystej formie nie wystąpi. Należy sądzić, że podstawową formą opisu powinna być monografia wojskowa rejonu operacyjnego uzupełniana innymi formami w zależności od wymaganego stopnia szczegółowości.

LITERATURA

1. Balcerowicz B., Czynniki geograficzne w strategii wojennej RP, Warszawa 1991.
2. Bujak A., Problemy wykorzystania terenu w działaniach bojowych pk. „TEREN”, Warszawa, 1996.
3. Kaczmarek W., Metodyka pracy w terenie dowództw szczebla taktycznego, Warszawa 1997.
4. Kamiński J., Metodyka prowadzenia studiów operacyjnych własnego kraju jako części TDW, Warszawa 1984.
5. Klimaszewska A., Urbański L., Kompetencje i zadania władz i administracji publicznej w zakresie bezpieczeństwa i obronności państwa, Warszawa 1999.
6. Kutrzeba T., Mossor S., Studium planu strategicznego Polski przeciw Niemcom, Warszawa 1987.
7. Lach Z., Łaszczuk A., Nowak Z., Ocena terenu według NATO, Warszawa 2000.
8. Skrzyp J., Geostrategiczne położenie Polski, Warszawa 1995..
9. Ścibiorek Z., Znaczenie terenu w obronie w warunkach stosowania broni precyzyjnej, Myśl Wojskowa 1989, nr 10.
10. Ścibiorek Z., Działania opóźniające, Warszawa 1996.
11. Ślemp W., Podstawy teoretyczne przygotowania infrastruktury terenu na potrzeby obronne Wojsk Lądowych, Warszawa 1999.
12. Szymczyk W., Zadania Resortu Spraw Wewnętrznych i Administracji w okresie zagrożenia wojennego i wojny wynikające z potrzeb obronnych państwa i województwa, Warszawa, 1998.
13. Sznajder R., Taktyczna ocena terenu w działaniach bojowych pułku, Warszawa 1984.
14. Wójcik S., Wojskowo-geograficzne warunki obronności obszaru kraju, Warszawa 1982.

Wydrukowano w 28 egz.

Egz. nr 1-28 – Biblioteka Niejawna

Wyk. A.POLAK

Druk AON zam. nr 719/WW/

